

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการดำเนินการวิจัย โดยแบ่งเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับภาษา
 - 1.1 ความหมายของภาษา
 - 1.2 ความสำคัญของภาษา
 - 1.3 โครงสร้างของภาษา
 - 1.4 การเปลี่ยนแปลงของภาษา
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างคำ
 - 2.1 ความหมายของคำ
 - 2.2 สาเหตุการสร้างคำ
 - 2.3 วิธีการสร้างคำ
3. เอกสารที่เกี่ยวกับหน้าที่ของคำในประโยค
 - 3.1 ชนิดของคำ
 - 3.2 ส่วนประกอบของประโยค
 - 3.3 หน้าที่ของคำในประโยค
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษา

1.1 ความหมายของภาษา

ความหมายของคำว่าภาษาตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2539, หน้า 616) หมายถึง เสียงหรือกิริยาอาการที่ทำความเข้าใจกันได้, คำพูด, ถ้อยคำพูดที่ใช้พูดกัน : โดยปริยาย หมายถึง คนหรือชาติที่พูดภาษานั้น เช่น นุ่งห่มและแต่งตัวตามภาษาหรือหมายความว่ามีความรู้ความเข้าใจ

นอกจากนี้นักภาษายังได้ให้คำจำกัดความของคำว่า “ภาษา” แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ทางภาษาดังนี้

พระยาอนุมานราชชน (2514, หน้า 21) ได้อธิบายไว้ในหนังสือนิรุกติศาสตร์ สรุปได้ว่าภาษาก่อตัวอย่างกว้าง ๆ คือ วิธีทำความเข้าใจกันระหว่างคนกับคน ซึ่งทำได้หลายวิธีเช่น ทำอาการใบ้ เขียนรูปให้ดู ตีเกราะเคาะไม้เป็นต้น แต่ภาษาตามความหมายในนิรุกติศาสตร์ คือ วิธีที่มนุษย์แสดงความรู้สึกเพื่อให้ผู้ที่ตนต้องการให้รู้ได้รู้ จะเป็นเพราะต้องการบอกความในใจที่นึกไว้หรือเพื่อระบายความในใจที่อัดอั้นอยู่ให้ปรากฏออกมาภายนอก โดยใช้เสียงพูดที่มีความหมายตามที่ได้ตกลงรับรู้กัน ซึ่งมีผู้ได้ยินรับรู้และเข้าใจ

วิจิตร ภาณุพงศ์ (2520, หน้า 232) ได้กล่าวว่า ภาษา คือ เสียงพูดที่มีระเบียบและความหมายที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือสื่อสารความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และใช้ในการประกอบกิจกรรมร่วมกัน

นววรรณ พันธุเมธา (2533, หน้า 5)² ได้กล่าวว่า ภาษาเป็นเครื่องมือใช้สื่อสารถ่ายทอดความคิดจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง ความคิดจะถ่ายทอดกันได้ก็โดยที่ผู้ส่งสารและผู้รับสารรู้ระบบของภาษาที่เรียกกันว่า ไวยากรณ์

กำชัย ทองหล่อ (2537, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของภาษาว่า หมายถึง เครื่องสื่อความหมายระหว่างมนุษย์ให้สามารถกำหนดรู้ความประสงค์ของกันและกันได้ โดยมีระเบียบคำหรือจังหวะเสียงเป็นเครื่องกำหนด

จากความหมายของคำว่า “ภาษา” ที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ภาษา คือ เครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารกันอย่างมีระบบระเบียบและมีความหมายตามที่ตกลงรับรู้และเข้าใจได้ตรงกัน

1.2 ความสำคัญของภาษา

ผะอบ โปษะกฤษณะ (2526, หน้า 1) ได้กล่าวถึงความสำคัญของภาษา สรุปได้ดังนี้

1. ภาษาเป็นสื่อให้ติดต่อกันและทำให้วัฒนธรรมอื่น ๆ เจริญขึ้น
2. ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อความหมายของคนทั้งชาติ แต่ละภาษาก็มีระเบียบของตนแล้วแต่จะตกลงกันในหมู่ชนชาตินั้น ๆ ภาษาจึงเป็นศูนย์กลางยึดคนทั้งชาติ

3. ภาษาเป็นสิ่งที่ฝังอยู่ในใจมนุษย์อย่างแน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่น

4. ภาษานอกจากจะเป็นเครื่องสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิดของคนทั่วโลกแล้ว ยังเป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม อารยธรรม และเอกลักษณ์ประจำชาติอีกด้วย

ภาษามีความสำคัญในการดำรงชีวิตของคนในสังคมทุกสังคม เพราะภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารแสดงความรู้สึกนึกคิด เป็นเครื่องแสดงให้เห็นวัฒนธรรม และยังเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละชาติอีกด้วย

1.3 โครงสร้างของภาษา

ภาษาทุกภาษามีโครงสร้างที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แต่จะมีโครงสร้างพื้นฐานที่เหมือนกัน ซึ่งนักภาษาศาสตร์ได้กล่าวถึงโครงสร้างของภาษาไว้ดังนี้

ประสิทธิ์ กาศย์กลอน (2516, หน้า 6) กล่าวถึงโครงสร้างของภาษาว่าจะประกอบด้วยส่วนที่สำคัญ 2 ส่วน คือ

1. โครงสร้างทางเสียง ได้แก่ เสียงสำคัญในภาษา หรือที่เรียกกันว่าหน่วยเสียง (phoneme) ในภาษาหนึ่ง ๆ ย่อมมีเสียงอยู่ชุดหนึ่งที่มีจำนวนจำกัด เช่น ในภาษาไทย (ภาษากลาง) มีเสียงพยัญชนะอยู่ 21 เสียง มีเสียงสระเดี่ยว 18 เสียง และมีเสียงวรรณยุกต์ 5 เสียง เป็นต้น

2. โครงสร้างทางไวยากรณ์ ได้แก่ การสร้างคำและการสร้างประโยค

นอกจากโครงสร้าง 2 ส่วนนี้แล้ว ภาษายังประกอบด้วยองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้องอีก 2 ประการคือ

1. วงศัพท์ ได้แก่ ถ้อยคำสำนวนทั้งปวงที่มีใช้อยู่ในภาษา ภาษาทุกภาษาย่อมมีวงศัพท์อยู่มากมายสุดจะนับได้ถ้วน วงศัพท์ย่อมมีเกิดขึ้นใหม่ในภาษา และมีวงศัพท์บางคำหรือบางกลุ่มที่คนเลิกใช้ไปแล้วก็มี ทั้งนี้เป็นธรรมชาติของภาษา

2. ความหมาย ภาษาถ้าขาดความหมายเสียแล้วก็ไม่เป็นภาษา ดังนั้นคำในภาษาทุกภาษาย่อมมีความหมายเสมอ

อยู่เคียง แซ่โล้ว และคณะ (2540, หน้า 14) กล่าวว่า ภาษาต้องประกอบด้วยระบบเสียงและระบบไวยากรณ์

ระบบเสียง ได้แก่ ระเบียบและกฎเกณฑ์ในภาษาแต่ละภาษาเกี่ยวกับชนิดและการประกอบกันของหน่วยเสียง (phoneme) ในพยางค์หรือคำต่าง ๆ ในภาษา

ระบบไวยากรณ์ ได้แก่ ระเบียบและกฎเกณฑ์ในภาษาแต่ละภาษาเกี่ยวกับชนิดและการประกอบหน่วยคำ (morpheme) ให้เป็นคำ การเรียงคำให้เป็นวลี (ถ้ามี) และการเรียงคำให้เป็นประโยค

สรุปได้ว่า โครงสร้างของภาษาจะประกอบด้วย 2 ระบบ คือ ระบบเสียงและระบบไวยากรณ์ ระบบเสียง คือ เสียงในภาษาที่จะมาประกอบกันเข้าเป็นพยางค์หรือคำ ระบบไวยากรณ์ คือ การประกอบหน่วยคำให้เป็นคำ และเรียงคำให้เป็นประโยค

1.4 การเปลี่ยนแปลงของภาษา

ภาษาเป็นวัฒนธรรม ย่อมมีการแลกเปลี่ยนถ่ายทอดกันได้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประสิทธิ์ กาศย์กลอน (2516, หน้า 151) กล่าวถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาษาว่า การเปลี่ยนแปลงทางภาษาเกิดจากเมื่อชนชาติหนึ่งติดต่อกับอีกชนชาติหนึ่ง ภาษาของชนสองชาตินั้นอาจจะปะปนกัน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางภาษา กล่าวคือ ภาษาที่มาปะปนกันนั้นมี 2 ภาษา ได้แก่ ภาษาที่มีอิทธิพลเหนือกว่า กับภาษาที่มีอิทธิพลน้อยกว่า เมื่อชนชาติที่ใช้ภาษาทั้งสองติดต่อกัน ภาษาทั้งสองนี้ย่อมจะเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่

1. ถ้าภาษาที่มีอิทธิพลเหนือกว่ามีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงภาษาที่มีอิทธิพลน้อยกว่าให้เปลี่ยนแปลงลักษณะทางภาษาเหมือนกับภาษาที่มีอิทธิพลเหนือกว่า ลักษณะการเปลี่ยนแปลงทางภาษาเช่นนี้เรียกว่าเปลี่ยนแปลงไปตามทฤษฎี *superstratum* คือ ภาษาที่มีอิทธิพลน้อยกว่ายอมรับลักษณะของภาษาที่มีอิทธิพลเหนือกว่าเข้ามาใช้ในภาษาของตน

2. ถ้าภาษาที่มีอิทธิพลน้อยกว่ามีอิทธิพลเปลี่ยนแปลงภาษาที่มีอิทธิพลเหนือกว่าให้เปลี่ยนแปลงลักษณะทางภาษาเหมือนกับภาษาที่มีอิทธิพลน้อยกว่า เรียกว่าเปลี่ยนแปลงไปตามทฤษฎี *substratum* หมายความว่า บุคคลผู้ใช้ภาษามีอิทธิพลน้อยกว่าจะเปลี่ยนแปลงลักษณะของภาษาที่เข้ามาให้มีลักษณะเหมือนกับภาษาประจำชาติของตน โดยพยายามดัดแปลงปรับปรุง และแก้ไขลักษณะบางประการของภาษาที่ขัดกับลักษณะภาษาของตนเองให้มีลักษณะเหมือนกับภาษาของตนเอง

เมื่อภาษาสองภาษามาปะปนกัน ภาษาหนึ่งอาจเปลี่ยนแปลงลักษณะให้เหมือนกับอีกภาษาหนึ่ง ลักษณะที่เปลี่ยนแปลงไปนั้นมีอยู่หลายประการ คือ

1. เปลี่ยนแปลงในเรื่องเสียง
2. เปลี่ยนแปลงในเรื่องแบบสร้างของภาษา
3. เปลี่ยนแปลงในด้านวงศัพท์

อยู่เคียง แซ่ไค้ว และคณะ (2540, หน้า 5) กล่าวว่า ภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลง เมื่อเวลาผ่านไปภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลง การเปลี่ยนแปลงของภาษาอาจมีได้หลายด้าน เช่น ด้านเสียง ด้านคำ ด้านไวยากรณ์ ด้านความหมาย และปัจจัยที่ทำให้ภาษาที่มีการเปลี่ยนแปลงนั้นมี 2 ด้านใหญ่ ๆ คือ ปัจจัยด้านตัวผู้พูดและปัจจัยด้านสังคม

ปัจจัยด้านตัวผู้พูดอาจมีหลายปัจจัย เช่น ความสะดวกในการออกเสียง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด ได้แก่ การออกเสียงพยัญชนะควบกล้ำในภาษาไทยปัจจุบัน นอกจากนี้ความรู้สึกของผู้พูดที่มีต่อภาษาก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลง

ปัจจัยด้านสังคมก็มีบทบาทที่ทำให้ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงได้เช่นกัน เช่น เมื่อสังคมมีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา วัฒนธรรม ประเพณี ก็จะมีผลให้คำเดิมที่เคยใช้อยู่สูญหายไปและมีคำใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย เช่น ในภาษาไทยคำใหม่ที่เกิดขึ้นนั้นหลายคำยืมมาจากภาษาอื่น เช่น บาติ สันสกฤต จีน ฯลฯ

จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ทำให้ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงมีหลายปัจจัยได้แก่ ตัวผู้พูดภาษา การเปลี่ยนแปลงของสังคม และอาจมาจากการที่เราติดต่อกับชนชาติอื่น ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลทำให้ภาษาเปลี่ยนแปลงได้ ลักษณะที่เปลี่ยนแปลงของภาษานั้นมีอยู่หลายประการ คือ การเปลี่ยนแปลงในเรื่องเสียง การเปลี่ยนแปลงในเรื่องแบบสร้างของภาษา และการเปลี่ยนแปลงในเรื่องวงศัพท์

2. เอกสารที่เกี่ยวกับการสร้างคำ

2.1 ความหมายของคำ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2539, หน้า 186) ได้ให้ความหมายของ “คำ” ว่า หมายถึง เสียงพูดหรือลายลักษณ์อักษรที่เขียนหรือพิมพ์ขึ้นเพื่อแสดงความคิด โดยปรกติถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุด ซึ่งมีความหมายในตัว

มีนักภาษาหลายท่านได้ให้ความหมายของ “คำ” ไว้คล้ายคลึงกัน เช่น กมล การกุศล (2528, หน้า 47) กับ ดวงมน จิตรจ้านงค์ และอาภาพรธม วรรณโชติ (2529, หน้า 28) ได้ให้ความหมายของ “คำ” สอดคล้องกันว่า คำ หมายถึง เสียงที่เปล่งออกมาและมีความหมาย ซึ่งบางคำเป็นคำมูล มีพยางค์เดียวบ้าง หลายพยางค์บ้าง และบางคำเป็นคำประสม

พระยาอุปกิตศิลปสาร (2532, หน้า 5) กล่าวว่า คำที่ใช้ในตำราวจีวิภาค หมายความว่า เสียงที่พูดออกมาได้ความอย่างหนึ่งตามความต้องการของผู้พูด จะเป็นก็พยางค์ก็ตามเรียกว่าคำหนึ่ง บางคำก็มีพยางค์เดียว บางคำก็มีหลายพยางค์ และ อุบลรัตน์ พันธุมินทร์ (2536, หน้า 27) ได้ให้คำจำกัดความของ “คำ” ว่า หมายถึงหน่วยที่มีความหมาย เป็นหน่วยที่สามารถปรากฏอิสระได้ และสามารถทำหน้าที่ในประโยคได้

จากความหมายที่นักภาษาได้ให้ความหมายไว้สรุปได้ว่า คำ หมายถึงเสียงที่เปล่งออกมา มีความหมายตามความต้องการของผู้พูด คำหนึ่งอาจมีพยางค์เดียวหรือหลายพยางค์ก็ได้ คำสามารถปรากฏอิสระได้และสามารถทำหน้าที่ได้ในประโยค

2.2 สาเหตุการสร้างคำ

ภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด เพราะฉะนั้นจำนวนคำที่มีในภาษาจึงมีน้อยไม่พอกับการสื่อความคิด ความเข้าใจ ความรู้สึกได้เพียงพอ เราจึงมีวิธีสร้างคำใหม่ให้มีใช้พอเพียง (ประจักษ์ ปรากฏพิทยาการ, 2524, หน้า 96)

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2526, หน้า 41) กล่าวว่า ศัพท์ที่มีใช้อยู่ในภาษาอาจเป็นที่ไม่นิยมหรือสิ่งที่อ้าวมืดไปจากสังคม ทำให้ผู้ใช้ภาษาเลิกใช้คำศัพท์นั้น ๆ ทำให้ศัพท์นั้นกลายเป็นคำเก่า คำใหม่ ๆ อาจเกิดขึ้นได้ในภาษาเสมอ เมื่อสังคมมีสิ่งใหม่หรือความคิดใหม่เกิดขึ้น

บรรจบ พันธุเมธา (2514, หน้า 2) และ นววรรณ พันธุเมธา (2533, หน้า 73) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุของการสร้างคำสอดคล้องกันว่า เมื่อบ้านเมืองเจริญขึ้นความเป็นอยู่เปลี่ยนไปจากสภาพเดิม มีสิ่งใหม่ ๆ หรือเหตุการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้น ความจำเป็นในการใช้คำใหม่เพื่อใช้เรียกสิ่งใหม่มีมากขึ้น ก็จำเป็นต้องมีการสร้างคำขึ้นใหม่

จากความเห็นของนักภาษาที่ได้กล่าวมาแล้ว สรุปถึงสาเหตุของการสร้างคำได้ว่า เนื่องจากบ้านเมืองหรือสังคมมีความเจริญ ความเป็นอยู่เปลี่ยนไปจากสภาพเดิม มีสิ่งใหม่ ๆ เกิดขึ้น จำนวนคำที่มีในภาษาไม่เพียงพอหรือคำที่มีอยู่ไม่เป็นที่นิยมใช้แล้ว จึงจำเป็นต้องมีการสร้างคำใหม่ขึ้นมา

2.3 วิธีสร้างคำในภาษาไทย

ภาษาทุกภาษาย่อมมีการขยายตัวตามความเจริญของมนุษย์ เมื่อสังคมกว้างขึ้นภาษาก็ต้องขยายตัวตามไปตามความต้องการของมนุษย์ วิธีการสร้างคำขึ้นใช้ในแต่ละภาษาก็จะแตกต่างกันไป ภาษาไทยก็มีวิธีการสร้างคำตามแบบของภาษาไทย ซึ่งนักภาษาได้กล่าวถึงวิธีการสร้างคำในภาษาไทย ดังนี้

พะอบ โปษะกฤษณะ (2526, หน้า 17) กล่าวถึงวิธีการสร้างคำในภาษาไทยดังนี้

1. เกิดจากการแปรความ คือ ขยายความหมายของคำให้เพิ่มขึ้น เกิดเป็นคำที่มีความหมายมากขึ้น
2. เกิดจากการเปลี่ยนความ คือ เดิมความหมายอย่างหนึ่งแล้วเปลี่ยนความตามนัยของคำนั้นอีกขึ้นหนึ่ง
3. เกิดจากการคิดตั้งคำขึ้นใหม่ การบัญญัติขึ้นใหม่ บางทีก็อาศัยเสียงธรรมชาติหรือรูปร่าง บางทีก็อาศัยศัพท์ในภาษาอื่น

อยู่เตียง แซ่ไคว้ และคณะ (2540, หน้า 96) กล่าวถึงวิธีการสร้างคำในภาษาไทย ดังนี้

1. การประสมคำ คือ การนำคำมากกว่าหนึ่งคำมาเรียงกันตามลักษณะของภาษาไทย คือ คำหลักจะอยู่ต้น และตามด้วยคำขยายหรือส่วนขยาย การนำคำมาเรียงกันเกิดเป็นคำใหม่ที่อาจมี

ความหมายตามความหมายของคำที่เรียงกัน แต่ใช้เป็นชื่อเฉพาะของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือแทนกิริยาอาการบอกสภาพ ก็ได้ หรืออาจมีความหมายใหม่ที่เกี่ยวเนื่องหรือไม่เกี่ยวเนื่องกับความหมายประจำคำของแต่ละคำที่นำมาเรียงกันก็ได้

2. การซ้อนคำ คือ การนำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาเรียงกัน ก่อให้เกิดความหมายใหม่

3. การซ้ำคำ คือ การออกเสียงคำใดคำหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้ง การซ้ำคำอาจมีการเปลี่ยนแปลงเสียงบางเสียง การซ้ำคำมีผลทำให้ความหมายเปลี่ยนไป

4. การเติมคำ หมายถึง การนำหน่วยคำไม่อิสระไปวางไว้ข้างหน้าหน่วยคำอื่น

5. การแปลงคำ สามารถกระทำได้ 3 วิธีใหญ่ ๆ ดังนี้

5.1 การแปลงคำโดยแปลงเสียงวรรณยุกต์

5.2 การแปลงคำโดยแปลงเสียงพยัญชนะต้น

5.3 การแปลงคำโดยแปลงเสียงสระ

เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์ (2541, หน้า 158) กล่าวถึง กระบวนการสร้างคำในภาษาไทย มีดังนี้

1. โดยวิธีผันเสียงวรรณยุกต์ (tone change) โดยเหตุที่ภาษาไทยเป็นภาษาที่มีเสียงวรรณยุกต์ คำคำหนึ่งเมื่อเปลี่ยนเสียงวรรณยุกต์จากเสียงหนึ่งไปเป็นอีกเสียงหนึ่งทำให้ความหมายของคำนั้นเปลี่ยนไป

2. โดยวิธีการลดคำ (deletion) เกิดจากคำศัพท์ที่เอามาประสมกันทำให้เกิดมีคำหลายคำ รวมทั้งคำยืมที่มีหลายพยางค์ เวลานั้นมาใช้จะลดคำหรือพยางค์ให้เหลือน้อยลง เพื่อสะดวกในการออกเสียงคำนั้น ๆ โดยไม่ทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนไป

3. โดยวิธีการยืมคำ (loaning) การยืมคำจากภาษาอื่น ภาษาตระกูลอื่น ซึ่งมีใช้ตระกูลภาษาไทย รวมทั้งการยืมคำจากภาษาถิ่นที่อยู่ในกระบวนการสร้างคำในภาษาไทย คำที่ถูกยืมมาใช้เรียกว่า คำยืม วิธีการยืมคำมาใช้ในภาษาไทยมีอยู่ 3 วิธี คือ

3.1 โดยวิธียืมทั้งคำและเสียง เรียกวิธีการยืมชนิดนี้ว่า ทับศัพท์ บางคำอาจนำมาดัดแปลงเปลี่ยนเสียงเล็กน้อยเพื่อให้ถูกกับลิ้นของคนไทย

3.2 โดยวิธียืมเฉพาะความหมาย

3.3 โดยวิธีบัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่

จากวิธีการสร้างคำที่นักภาษาได้กล่าวมาข้างต้นสามารถจะสรุปวิธีการสร้างคำในภาษาไทยได้ ดังนี้

1. สร้างคำโดยการแปลงเสียง คือ แปลงเสียงวรรณยุกต์ แปลงเสียงพยัญชนะต้น และแปลงเสียงสระ
2. เดิมคำ คือ นำหน่วยคำไม่อิสระมาเติมข้างหน้าหน่วยคำอื่น
3. ประสมคำ คือ นำคำมารวมกันแล้วเกิดคำใหม่ ซึ่งความหมายอาจมีความหมายตามความหมายคำที่นำมาประสมกัน หรืออาจมีความหมายไม่เกี่ยวเนื่องกับความหมายของคำที่นำมาประสมกัน
4. ซ้อนคำ คือ นำคำที่มีความหมายใกล้เคียงกันมาเรียงกัน ก่อให้เกิดความหมายใหม่
5. ซ้ำคำ คือ ออกเสียงคำใดคำหนึ่งมากกว่าหนึ่งครั้ง การซ้ำคำอาจมีการเปลี่ยนแปลงบางเสียง การซ้ำคำมีผลทำให้ความหมายเปลี่ยนไป
6. แปรความ คือ ขยายความหมายของคำให้เพิ่มขึ้น เกิดเป็นคำที่มีความหมายมากขึ้น
7. เปลี่ยนความ คือ เติมความหมายอย่างหนึ่งแล้วเปลี่ยนความตามนัยของคำนั้นอีกชั้นหนึ่ง
8. ยืมคำ คือ ยืมคำจากภาษาอื่น โดยมีวิธียืมคำทั้งคำและเสียง หรือยืมเฉพาะความหมาย
9. คิดตั้งคำขึ้นใหม่ คือ บัญญัติศัพท์ขึ้นใหม่ซึ่งบางทีก็อาศัยเสียงธรรมชาติหรือรูปร่างบางทีก็อาศัยศัพท์ในภาษาอื่น

3. เอกสารเกี่ยวกับหน้าที่ของคำในประโยค

3.1 ชนิดของคำ

นวรรณ พันธุเมธา (ม.ป.ป, หน้า 1) ได้แยกคำตามหน้าที่ในการสื่อสารเป็น 6 หมวด ดังนี้

1. คำหลัก คือ คำสำคัญ ใช้บอกเนื้อความ ซึ่งผู้พูดสื่อสารไปยังผู้ฟัง คำหลักมี 2 ประเภทคือ
 - 1.1 คำนาม คือ คำที่หมายถึงสิ่งต่าง ๆ ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ได้แก่ คำนามสามัญ และคำนามวิสามัญ
 - 1.2 คำกริยา คือ คำที่ใช้แสดงอาการหรือสภาพหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้แก่กริยาเปรียบเทียบ กริยาแสดงภาพ กริยาแสดงประสบการณ์ กริยาแสดงอาการ และกริยาที่เป็นสาเหตุให้เปลี่ยนแปลง
2. คำแทน คือ คำที่ใช้แทนนาม ได้แก่ คำบอกบุรุษ คำบ่งชี้ คำไม่ชี้เฉพาะ คำบอกจำนวน คำบอกความต่าง และคำบอกผู้ทำร่วม

3. คำขยาย คือ คำที่ใช้ขยายคำหลักหรือขยายคำขยายด้วยกันเอง
4. คำเชื่อม คือ คำที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ หรือระหว่างเหตุการณ์ต่าง ๆ
5. คำเสริม คือ คำที่เสริมเข้าประโยค เพื่อเน้นเจตนาของผู้พูดว่าต้องการบอกตั้ง ขอร้อง หรือถาม ฯลฯ หรือบอกสถานการณ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังเสมอกันหรือสนิทสนมกันหรือไม่

6. คำเรียก-ร้อง คือ คำที่ผู้พูดใช้เรียกผู้อื่น เปล่งเสียงแสดงอารมณ์ เป็นคำที่มีลักษณะพิเศษ คือไม่ต้องประกอบกับคำอื่นให้เป็นประโยค ใช้ลำพังก็ได้ มี 2 ชนิด คือ

6.1 คำเรียก คือ คำที่ใช้เรียกผู้อื่นให้เกิดความสนใจ

6.2 คำอุทาน คือ คำที่เกิดจากการเปล่งเสียงแสดงอารมณ์

จากการศึกษาเอกสารข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า คำในภาษาไทยสามารถแบ่งออกได้เป็น 6 ชนิด คือ คำหลัก คำแทน คำขยาย คำเชื่อม คำเสริม และคำเรียก-ร้อง ซึ่งคำแต่ละคำจะมีหน้าที่ในประโยคแตกต่างกันออกไป

3.2 ส่วนประกอบของประโยค

คำชัย ทองหล่อ (2537, หน้า 407) ได้จำแนกส่วนต่าง ๆ ของประโยคออกเป็น 7 ชนิด คือ

1. บทประธาน คือ บทที่เป็นหัวหน้าของประโยค และทำหน้าที่คุมบทกริยาให้มีลักษณะเป็นประโยคต่าง ๆ จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้
2. บทขยายประธาน คือ บทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทประธานให้ได้ความดียิ่งขึ้น จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้
3. บทกริยา คือ บทที่แสดงความเป็นไปของบทประธานให้รู้ว่าบทประธานนั้นเป็นผู้ทำ ผู้ถูก หรือผู้ถูกใช้ จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้
4. บทขยายกริยา คือ บทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทกริยาให้ได้ความดียิ่งขึ้น จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้
5. บทกรรม คือบทที่ทำหน้าที่เป็นผู้ถูก จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้
6. บทขยายกรรม คือบทที่ทำหน้าที่ประกอบหรือแต่งบทกรรมให้ได้ความดียิ่งขึ้น จะใช้คำ วลี หรือประโยคก็ได้
7. บทเชื่อม คือ คำหรือวลีที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค ตามวิธีของสัมพันธ์ คือจะเป็นบทชนิดใดชนิดหนึ่งใน 6 บทข้างต้นไม่ได้ แต่เป็นบทที่ทำหน้าที่เชื่อม

บทกับบท ประโยคกับประโยค หรือทำหน้าที่เสริมความให้เด่นขึ้น คำหรือวลีที่ใช้เป็นบทเชื่อม จำแนกออกได้เป็น 4 ชนิด คือ

- 7.1 เป็นบทบุพบท
- 7.2 เป็นบทสันธาน
- 7.3 เป็นบทอุทาน
- 7.4 บทอาลปะนะ คือ เป็นคำเรียกหรือทักทาย

ประโยคทุกชนิดจำแนกออกเป็น 2 ส่วน ส่วนที่เป็นประธานของประโยค เรียกว่า ภาคประธาน ส่วนที่แสดงอาการหรือความเป็นไปของภาคประธานเรียกว่าภาคแสดง ภาคประธาน ประกอบด้วย บทประธานและบทขยายประธาน ภาคแสดงประกอบด้วย บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรมและบทขยายกรรม

สรุปได้ว่าประโยคจะประกอบด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ภาคประธานและภาคแสดง และประกอบด้วยบทต่าง ๆ 7 บท คือ บทประธาน บทขยายประธาน บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม บทขยายกรรม และบทเชื่อม

ภาคประธาน ประกอบด้วย บทประธานและบทขยายประธาน

ภาคแสดง ประกอบด้วย บทกริยา บทขยายกริยา บทกรรม และบทขยายกรรม

ส่วนบทเชื่อมนั้นไม่เกี่ยวข้องกับส่วนใดส่วนหนึ่งของประโยค แต่เป็นบทที่ทำหน้าที่เชื่อมบทกับบท ประโยคกับประโยค หรือทำหน้าที่เสริมความให้เด่นขึ้น

3.3 หน้าที่ของคำในประโยค

บรรจบ พันธุเมธา (2514, หน้า 144) ได้อธิบายหน้าที่ของคำต่าง ๆ ดังนี้

1. หน้าที่คำนาม คำนามทำหน้าที่ในประโยคต่าง ๆ ดังนี้

- เป็นผู้ทำกริยาหรือที่เรียกว่าประธาน
- เป็นผู้ถูก
- ขยายผู้ทำ
- เสริมความให้สมบูรณ์
- เป็นลักษณะนามทั้งที่กำหนดไว้เฉพาะ กับที่ใช้ตามนามที่มาข้างหน้าเพราะไม่มี

ลักษณะนามสำหรับคำนั้น

2. หน้าที่สรรพนาม

- เป็นผู้ทำกริยา
- เป็นผู้ถูก
- เสริมความให้สมบูรณ์
- เชื่อมประโยคเฉพาะคำที่ ซึ่ง อัน

- ขยายคำนามเพื่อเน้นทั้งที่คำนามนั้นเป็นผู้ทำและผู้ถูก
- 3. หน้าที่ของคุณศัพท์
 - ขยายนามหรือคำที่ทำหน้าที่ได้อย่างนาม ตามธรรมดาจะอยู่หลังคำที่มันขยาย
 - บางที่ทำหน้าที่ได้อย่างนาม
- 4. หน้าที่บุพบท นอกจากทำหน้าที่บุพบทแล้วยังใช้ทำหน้าที่อื่นอีกด้วย ดังนี้
 - ขยายกริยา อย่างกริยาวิเศษณ์
 - ขยายนาม ใช้หมายถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะในลักษณะคำประสม
 - บุพบทกับคำนามที่ตามมา ใช้ขยายนาม
 - บุพบทกับคำนามที่ตามมา ใช้เป็นคำกริยา
 - บุพบทกับคำนามที่ตามมา ใช้เป็นกริยาวิเศษณ์

เรื่องเลข ปันเจ็อนซัตยี่ (2541, หน้า 180) กล่าวถึงหน้าที่ของหมวดคำในประโยคว่ามีอยู่ 8 หน้าที่ด้วยกัน ดังนี้

1. เป็นประธานของประโยค
2. เป็นกรรมของประโยค
3. เป็นกริยาของประโยค
4. ขยายนาม
5. ขยายกริยา
6. เชื่อมคำในประโยค
7. เสริมประโยค
8. เป็นคำร้อง-เรียก

หน้าที่ทั้ง 8 หน้าที่ดังกล่าวในประโยคภาษาไทย เป็นหน้าที่ที่มีได้ผูกขาดว่าต้องทำหน้าที่นั้นอย่างเดียวเสมอไป คำใดทำหน้าที่เป็นประธานของประโยคและเป็นกรรมของประโยคได้ คำนั้นจัดเป็นคำนาม คำใดสามารถใช้แทนคำนามดังกล่าวได้ คำนั้นจัดเป็นคำสรรพนาม คำใดทำหน้าที่ขยายคำนามเพื่อทำหน้าที่เป็นนามวลีได้ คำนั้นจัดเป็นคำคุณศัพท์ คำใดทำหน้าที่แสดงอาการของประธานได้ คำนั้นจัดเป็นคำกริยา คำใดทำหน้าที่ขยายคำกริยาเพื่อทำหน้าที่กริยาลีในประโยคได้ คำนั้นจัดเป็นคำวิเศษณ์ คำใดทำหน้าที่เชื่อมคำหรือวลีให้เป็นวลีต่าง ๆ เช่น ระหว่างคำนามกับคำกริยา หรือระหว่างประโยคหนึ่งกับอีกประโยคหนึ่ง เรียกว่าคำเชื่อม

สำหรับคำที่ทำหน้าที่คำเสริมประโยค เป็นเพียงคำที่ทำหน้าที่เสมือนเป็นคำหมาย (marking word) ของประโยค เพื่อบ่งบอกความสัมพันธ์ระหว่างผู้พูดกับผู้ฟังว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร รวมถึงบ่งบอกให้ทราบถึงเพศของผู้พูด อารมณ์ ความสุภาพหรือไม่สุภาพของผู้พูด เป็นต้น คำเหล่านี้อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ในท้ายประโยค จึงจัดเป็นคำเสริมประโยค ได้แก่ คำลงท้าย คะ ครับ วะ เป็นต้น

ส่วนคำที่ทำหน้าที่เป็นคำร้อง-เรียกนั้น คำร้อง หมายถึงคำอุทานทั่วไป ส่วนคำเรียก หมายถึง คำเรียกขาน เช่น พ่อจ๋า แม่จ๋า เป็นต้น คำที่ทำหน้าที่เป็นคำร้องเรียก ได้แก่ คำอุทาน และ คำนามหรือคำนิยมสรรพนามก็ได้

กล่าวได้ว่า ภาษาไทยนั้นการเรียงคำในประโยคเป็นเรื่องสำคัญ เพราะคำคำหนึ่งสามารถทำหน้าที่ได้หลายหน้าที่ ไม่ได้จำเพาะว่าคำชนิดนี้ทำหน้าที่นี้เท่านั้น ขึ้นอยู่กับตำแหน่งของคำในประโยคว่าปรากฏอยู่ในตำแหน่งใด สามารถสรุปหน้าที่ของคำในประโยคได้ดังนี้

1. ทำหน้าที่เป็นประธาน
2. ทำหน้าที่เป็นกรรม
3. ทำหน้าที่เป็นกริยา
4. ทำหน้าที่ขยายประธาน
5. ทำหน้าที่ขยายกริยา
6. ทำหน้าที่ขยายกรรม
7. ทำหน้าที่เชื่อมคำในประโยค
8. ทำหน้าที่เสริมประโยค
9. ทำหน้าที่เป็นคำร้อง-เรียก

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แก่น้อย บุญยเนตร (2528) ศึกษาวิจัยเรื่อง “คำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันระหว่างปีพุทธศักราช 2521-2525” วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาคำคะนองในหนังสือพิมพ์รายวันในแง่ของลักษณะ ส่วนประกอบ หน้าที่ และความหมาย ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คำที่ใช้เป็นคำคะนอง อาจมีลักษณะเป็นคำเกิดใหม่ คำที่เปลี่ยนเสียงไปจากเดิม คำที่เปลี่ยนความหมาย คำที่มาจากภาษาต่างประเทศ และคำซึ่งเลียนวิธีการเปลี่ยนคำตามหลักไวยากรณ์ภาษาอังกฤษ ส่วนประกอบของคำคะนองมีทั้งที่เป็นคำคำเดียว คำประสม วลี หรือประโยคก็ได้ หน้าที่ที่ปรากฏในประโยคมี 3 แบบ คือ ชนิดที่มีหน้าที่เดียว ชนิดที่มีหน้าที่ 2 อย่าง และชนิดที่มีหน้าที่ 3 อย่าง ส่วนความหมายของคำคะนองนั้นเกี่ยวข้องกับลักษณะของคำคะนอง คือ คำคะนองที่เป็นคำเกิดใหม่มีความหมายสื่ออารมณ์ความรู้สึก ส่วนคำคะนองที่เป็นคำเปลี่ยนจากคำเดิมมีความหมาย 2 ประการ คือ ประเภทที่มีความหมายใหม่คล้ายความหมายเดิม ได้แก่ คำที่เปลี่ยนจากคำเดิมด้านเสียงและการเขียน และประเภทที่มีความหมายใหม่แตกต่างจากความหมายเดิม ได้แก่ คำซึ่งเปลี่ยนความหมายและคำยืมจากภาษาต่างประเทศ

ลินดา วิชาดากุล (2528) ศึกษาวิจัย เรื่อง “การสร้างคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์” วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาการสร้างคำในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ช่วงรัชกาลที่ 4 จนถึงสมัยก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการสร้างคำอยู่ 4 ประเภท ได้แก่ การสร้างคำผสม การสร้างคำประสม การสร้างคำซ้อน และการสร้างคำซ้ำ หน้าที่ของคำผสม คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ ทำหน้าที่ต่าง ๆ ในประโยคดังนี้ ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน หน่วยกรรมตรง หน่วยกรรมรอง หน่วยกรรมตามหลังบุพบท หน่วยกรรม หน่วยสกรรม และหน่วยทวิกรรม

เบญจมาศ บางอัน (2529) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างคำในภาษาไทยสมัยอยุธยา” พบว่า วิธีการสร้างคำขึ้นใช้ในภาษามีลักษณะเด่นอยู่ 4 แบบ คือ การสร้างคำผสม การสร้างคำประสม การสร้างคำซ้อน และการสร้างคำซ้ำ คำที่พบเป็นจำนวนน้อยคือคำผสมและคำซ้ำ ส่วนคำที่พบมากที่สุดคือคำซ้อน

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ (2530) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างคำในภาษาไทยสมัยสุโขทัย” โดยศึกษาหาข้อมูลจากจารึกสมัยสุโขทัยและหนังสือไตรภูมิพระร่วง พบว่ามีวิธีการสร้างคำ 4 แบบ คือ การสร้างคำผสม การสร้างคำประสม การสร้างคำซ้อน และการสร้างคำซ้ำ คำที่พบส่วนมากจะเป็นคำประสมและคำซ้อน

ประทีป แสงแก้ว (2535) ศึกษาวิจัยเรื่อง “คำร่วมสมัยนอกพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน” จุดมุ่งหมายในการศึกษาเพื่อสำรวจรวบรวม จัดหมวดหมู่ และศึกษาลักษณะคำ การใช้คำ 'รวมทั้งความหมายของคำร่วมสมัยนอกพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์รายวัน ผลการวิจัยพบว่า คำร่วมสมัยจะมีลักษณะที่เป็น คำภาษาถิ่น คำภาษาปาก และคำภาษาต่างประเทศ การใช้คำที่พบจะเป็นการใช้คำโดยนำภาษาพูดมาเป็นภาษาเขียน การใช้คำที่เป็นคำเกิดใหม่ การใช้คำที่เปลี่ยนแปลงไปจากคำเดิม การใช้คำที่เลียนวิธีเปลี่ยนคำตามหลักไวยากรณ์อังกฤษ การใช้คำที่เป็นคำพวน การใช้คำที่ประกอบด้วยภาษาต่างประเทศกับคำภาษาไทย